

FRA ARMESTERKE BONDESØNNER TIL AKADEMIKERBARN
OM REKRUTTERINGEN TIL POLITIYRKET

AV PROFESSOR PAUL LARSSON

*This article documents the movement of the Norwegian police away from the recruitment of "arm strong country boys" at the end of the 1960's in favor of the sons and daughters of the relatively well-educated middle-class. The myth of the strong country boy is well supported by research. Today, however, police students generally come from towns and smaller cities, and as much as 70 percent of them have parents with university or college degrees. The article describes when this change occurred, and explores whether it resulted in more "academic" police officers and how the change in recruitment can be explained. The most surprising finding is that the motivation for choosing a career in the police has not changed substantially for the last 40 years. The most common reason for wanting to become a police officer is that it is an occupation with multiple and varying tasks, that it allows work with people, and that it is seen as a stable, secure job. There is little if any indication that the students today are more "academic" in their perceptions of the work than before. What is more striking, in fact, is their similarity in world view. This suggests that there is a certain type of middle-class child that is attracted to the profession. Regarding the timing of the change, some indicators suggest the end of the 1970's as the watershed, though it has actually been a gradual movement over the last 40 years. Explanations for the change are mainly found outside the police force. One is the gradual rise in level of education within the Norwegian population, while another is the increased social status and professionalization of the Norwegian police.**

Da jeg begynte i Norsk politi som seksjonssjef i Politidirektoratet ble jeg fortalt en historie av en eldre politimann som skulle illustrere forskjellene på "det gamle politiet" og det nye. Når han hørte jeg kom fra sør Hedmark kom han med følgende historie fra sin egen tid som elev (ikke student) ved Politiskolen på 1970 tallet. "På den tiden slapp man inn en rekke søkere med ganske ulik bakgrunn og akademisk skoloring var definitivt ofte ikke det mest avgjørende kriterium for om man ble tatt opp. En kar fra mitt distrikt søkte skolen, han hadde ikke mye utdanning, men den lokale lensmannen hadde sendt med en attest som kom til å gjøre inntrykk ved

* Title in English: *From Strong-Armed Country Boys to Children of Scholars: The Recruitment of Police Officers in Norway*. Original in Norwegian.

opptaket. På denne stod det: ”NN er ikke blant de kvikkeste hoder, men han er armsterk og ikke redd for å ta i et tak og det trenger man vel fortsatt i norsk politi?” Det hører med til historien at han visstnok ble tatt opp på skolen.

De litt eldre i politiet påpeker ofte forskjellene på politiet før og nå, men i hvilken påpeker grad kan man stole på denne typen anekdotisk kunnskap? Det vanlige før var ”armesterke bondesønner”, ofte med en viss erfaring fra forsvaret. Dagens politi påstås å være av en annen sort. Dagens politistudenter påstås å være langt mer akademiske (Les: upraktiske og virkelighetsfjerne og noe som avgjort ikke oppfattes som en fordel innen deler av politiet) og mer redde for å ta i et tak. Det er vanlig å hevde at skillet skjedde for fullt ved innføringen av høgskolen på midten av 1990 tallet.

Når er det ikke uvanlig å understreke forskjellene mellom før og nå innen en rekke yrker og profesjoner. Samfunnet og yrkeslivet har trass alt forandret seg fundamentalt på mange måter de seneste 30-årene. Men noen myter lever fortsatt i beste velgående, det ble ofte hevdet frem til vi utførte en undersøkelse av politistudentene i 2005 at det fortsatt var bygdeungdom, at de kom fra hjem med liten akademisk skoleing og at de ofte hadde politiforeldre. Desto større ble overraskelsen når det ikke viste seg å være slik (Larsson, Strype og Thomassen 2006).

Men hvordan var det før? Er fremstillingen av armsterke bondesønner gal, eller kan man finne belegg for dette? Og hvis det var slik, når og hvorfor forandret det seg? Hvis det viser seg at rekrutteringen i dag er vesentlig forskjellig fra tidligere hvilke konsekvenser får det? Disse spørsmål aktualiserer problemstillingen hva rekrutteringen gjør med politiet. Hva medfører dette og hva slags politi får vi? Det understrekes som en sentral verdi at ”politiet skal ha bred rekruttering”, det vil si at politiet skal rekrutteres fra ulike sosial, etnisk, geografisk og klassemessig bakgrunn og at de skal være representative for det mangfold som finnes i samfunnet (NOU 1981: 35, St.meld. nr. 42 2004 – 2005, Lander 2008). Dette antas å være en garanti for at vi får et politi som ikke fjerner seg fra befolkningen, men som kommuniserer godt med de ulike gruppene man finner i samfunnet, noe som er avgjørende for godt politiarbeid. Avslutningsvis spørres det om det er slik, at rekrutteringen gir oss ”et mangfoldig politi”.

Når det gjelder kildematerialet til denne undersøkelsen så er det publiserte undersøkelser av politirekrutteringen i Norge og Sverige. Det finnes en norsk undersøkelse fra sent 60 tall og tidlig 70 tall som dokumenterer søkerne til politiutdanningen på det tidspunkt (NOU 1979: 11). Dessuten har vi svenske Gunilla Cedermark sine undersøkelser fra 1965 og tidlig 70 tall fra Sverige å sammenligne med (Cedermark 1967 og Cedermark og Klette 1973). Selv om tallene ikke er direkte sammenlignbare så kan man likevel trekke ganske klare slutninger fra dette datamaterialet og sammenligne det med tall fra studentundersøkelsen i 1995

(Larsson, Strype og Thomassen 2006) og dagens studdata undersøkelser av politiet (Fekjær 2010).

Armsterke bondesønner ...

I NOU 1979:11 er det et vedlegg (nr. 6) som tar opp spørsmålet om hvem politiet er. Det ble utført en spørreskjemaundersøkelse av kullene fra 1968, 1970, 1972 og 1973. Totalt 783 skjema ble sendt inn. Man fikk inn 750 svar, en svarprosent på ikke ringere enn 96 prosent. I undersøkelsen spurte man hvem studentene var og spurte hvor de kom fra.

Man fant at elevene kom fra landsbygda, som var klart overrepresentert, med bakgrunn fra lavere sosiale klasser, at de hadde kortvarig utdanning og var menn.

”Materialet viser at tjenestemennene i politiet og lensmannsetaten, i hvert fall de yngste årskullene, *ikke utgjør et representativt utvalg av befolkningen m.h.t. klassebakgrunn, oppvekststed og kjønn*. Det er en meget sterk overrepresentasjon fra hjem hvor forsørgeren er ufaglært arbeider eller lignende (lav status), fra landsbygda og av menn.” (NOU 1979: 11, s. 196)

Denne manglende representativiteten diskuteres og problematiseres. Spørsmålet reises om hvordan man kan få en bedre representativitet, særlig på bakgrunn av at man er redd for å få for få søkere til yrket.

Den kanskje mest slående forskjell mellom da og nå er når det gjelder kjønn. Kun 5.5 % av de intervjuede var kvinner, mot dagens situasjon hvor man er oppe i 40 % kvinnelige søkere til Politihøgskolen. Det er interessant at det lave antall kvinner ikke problematiseres i noen særlig grad i rapporten.

Når det gjelder den klassemessige bakgrunnen operer man med en inndeling som ikke er sammenlignbar med dagens. Det kan være vanskelig riktig å forstå hva de ulike kategoriene dekker, men det er verdt å merke seg at kategoriene *faglærte arbeidere og lignende og ufaglært arbeidskraft* er representert med 36,3 % og 27,9 %. Politifolk er derved ”i det vesentlige rekruttert fra de 2 laveste sosialgruppene” med ca. 70 % når man ser bort fra de som ikke har besvart spørsmålet (12,9 %).

Det er også interessant å se hvor respondentene kommer fra.

1. Stor by (Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger)	12,5 %
2. Mindre by	21,7 %
3. Stasjonsby, knutepunkt	7,7 %
4. Landsbygd	52,7 %
5. Flere steder	3,7 %

Landsbygda er her klart overrepresentert. Dette står i ganske klar kontrast til politistudentene i 2005 hvor landsbygda var underrepresentert i forhold til landsgjennomsnittet som da var 33 %, mens kun 12 % av studentene opplyste at de kom

derfra. I 2005 undersøkelsen oppga hele 68 % at de kom fra små eller mellomstore byer, mot 37 % i befolkningen for øvrig (Larsson, Strype og Thomassen 2006 s. 40). Tallene er ikke direkte sammenlignbare, men likevel kan en trekke den ganske klare konklusjonen at her har det skjedd en betydelig dreining fra landsbygda i retning av mindre og mellomstore byer. I begge undersøkelser er storbyene underrepresentert, noe den også er i de svenske undersøkelsene.

Det er også interessant å se at det var en klar sammenheng mellom oppvekststed og klassebakgrunn. Hele 73 % av de som tilhørte sosialklasse 4 (ufaglært) kom fra landsbygda, mens det samme tallet for sosialklasse 3 var på 60 %. Noe av denne sammenhengen kommer nok av hvordan sosialklassene er satt sammen. Klasse 1 er høyere eller ledende stilling, klasse 2 høyere eller ledende stilling av lavere grad, mens klasse 3 kalles midtgruppe. En må anta at midtgruppen langt på vei er næringsdrivende, lærere med mer. Det er klart at man sosialklassene 1, 2 og 3 vil være knyttet til virksomhet som oftest foregikk i byer eller tettsteder.

Når det gjelder utdanning var situasjonen ganske annerledes enn i dag. Dagens minimumskrav eksisterte ikke.

”Materialet viser en meget stor variasjon m.h.t. lengde og art av tidligere utdanning. Samlet lengde av utdanning varierer fra mindre enn 1 til 10-12 år etter 7-årig folkeskole, og lengden av allmennutdanning fra mindre enn 1 til 6-8 år etter 7-årig folkeskole.” (NOU 1979: 11 s. 196)

I 1979 diskuterer man alvorlig om det skal stilles krav til minimum 1-2 år utdanning etter 9-årig skole. Man var redd for å komme ”i mangel på søkere” (s. 197).

Den gjennomsnittlige utdanningen etter 7-årig skole var på 4 år, kun ca. 26 % hadde 5 - 6 år eller mer. 160 av de 750 hadde gymnasutdanning, mens 242 hadde befalsskole. Det siste tallet rimer relativt godt med 2005 undersøkelsen hvor 37 % oppga at de hadde erfaring som befal fra forsvaret. Forskjellene ellers når det gjelder utdanning mellom dagens studenter og de for 40 år siden er slående. I dag har alle minimum 12 årig skole, 51 % har noe utdanning fra universitet og høyskole, mens 16 % har en akademisk grad (Larsson, Strype og Thomassen 2006 s 41). Samfunnet har forandret seg betydelig siden tidlig 1970 tall. Nærings- og bosetningsstruktur, klasseforhold og utdanning har forandret seg ganske dramatisk. De tidligere sosialklasser er egentlig vanskelige å sammenligne med dagens begreper. I undersøkelsen fra 2005 kom det frem at en overvekt av studentene hadde foreldre med en utdanning fra høyskole eller universitet. ”Drøyt 50 % av studentene oppgir at en eller begge foreldre har en akademisk grad, mens cirka 20 % oppgir at en eller begge foreldre har noe utdanning fra universitet eller høyskole (totalt

omtrent 70 %)” (Larsson, Strype og Thomassen 2006 s. 41).¹ Dette er høyere enn i befolkningen ellers.

Cedermarks svenske undersøkelser

Gunilla Cedermark utførte flere undersøkelser på 60- og 70- tallets svenske politistudenter (Cedermark 1967, Cedermark og Klette 1973 og Cedermark Hedberg 1985). Hennes funn rimer langt på vei med den norske undersøkelsen referert ovenfor. Også i Sverige fant man en klar overrepresentasjon av armsterke bondesønner. Det var en sterkere rekruttering fra typiske arbeiderklassebakgrunn, dette kan muligens forklares med at arbeiderklassen i Sverige nok var større enn i Norge.

”I tidligere nämnd undersökning av 317 polisaspiranter i i Stockholm ... kom 53.5 % av dessa från ren landsbygd, medan endast 12.3 % kom från storstäder med mer än 50 000 inv. I ... undersökning av svenska poliskåren ... var 57.3 % uppväxta på landsbygd och 15.6 % ... i storstad med mer än 50 000 inv.” (Cedermark og Klette 1973 s. 114)

Denne beskrivelsen er svært lik den norske. Storbyene var klart underrepresentert, mens landsbygda dominerer. Cedermark har en interessant kommentar, at rekrutteringen fra storbyer alltid har vært lav, noe man også ser i dag.

Når det gjelder den sosiale rekrutteringen ser en også en del likhetstrekk, men oppdelingen av sosialklasser er noe annerledes. Det er igjen jordbruks- og arbeiderbakgrunn som dominerer. ”Huvuddelen av den svenska poliskåren förefaller komma från jordbruks- och arbetarmiljö ...” (s.115) Ca. 25 % kom fra jordbrukerbakgrunn, 40 % fra håndverker, tjenestemenn eller butikk, mens 25 % hadde arbeiderklassebakgrunn.

Cedermak påpeker også noe annet spennende, nemlig at det allerede på det tidspunktet kunne synes som en myte at politimenn var barn av politi. Dette gjaldt kun 4.7 % av de spurte innen politiet, et tall som er likt hva man fant i den norske undersøkelsen fra 2005.

Undersøkelsen fra 1965 tar for seg motivasjonen for å velge politiyrket. Noen av grunnene er svært like de som har kommet frem i studentundersøkelser senere. At yrket er variert (omväxlande), at man er interessert i mennesker, men også at det er en sikker arbeidsplass trekkes frem. Det oppgis, stort sett, de samme grunner for å søke politiyrket for mer enn 40 år siden som i dag. Det er også interessant å merke at spenning rangeres relativt langt ned, på mellom 5 og 8nde plass.

Et siste moment, som kanskje kan kaste noe lys over den uttrykte redselen for ikke å få nok søkere ved for høye krav, er at man hadde nok søkere i Sverige,

1 Sluttdata fra 2009 viser at studenternes fordeling på by/land og foreldres utdanning er lik 2005 undersøkelsen.

men at relativt få av dem ble funnet kvalifiserte for yrket. Mellom 30 og 40 % av søkerne ble tatt opp.

... til akademikerbarn?

Undersøkelsen så langt reiser flere spørsmål enn den besvarer. Først kan en spørre når "akademisering" av norsk politi skjedde, i betydningen at man fikk en annen rekruttering til politiet. Det hevdes ofte at det store spranget skjedde i 93 / 94. Man har ingen data som klart kan vise at overgangen til en høgskole medførte at man fikk en annen sammensetning av søkermassen.

En annen hypotese, som er minst like sannsynlig, er at det gradvis skjedde en forskyvning i rekrutteringen til norsk politi gjennom 1970 og 80 tallet. Kanskje skjedde "siviliseringen" av politiet langt mer skrittvis enn mange hevder. Kanskje er det prosesser utenfor politiutdanningen som har betydd mer for rekrutteringen, som den generelle sosiale status for politiet og forandringer i utdanningen innen befolkningen for øvrig.

Mye tyder på at det siste er tilfellet og at det ikke skjedde et radikalt brudd, men i stedet en gradvis heving av kravene til yrket. At denne prosessen er knyttet opp mot et annet syn på politiet og politiets rolle i samfunnet virker mer enn sannsynlig.

Dagens situasjon med høy tillit og bred aksept for politiet i det norske samfunn, er historisk sett ikke unik, men likevel kan mye tyde på at den er bedre nå enn på flere tiår. 1970 og 80 tallet var i større grad preget av konfrontasjoner mellom politi og publikum enn i dag. Måten politiet blant annet ble brukt ved streiker så sent som på 1970 tallet og den tidvis ganske åpne motsetningen mellom politi og demonstranter som man kunne finne til langt inn på 1990 tallet er i dag tonet ned. Store deler av befolkningen hadde andre forventninger til politiet, de skulle nettopp være "armsterke bondesønner" hvis primæroppgave var å opprettholde ro og orden. I den forbindelse ble det tolerert langt tøffere tak enn hva man i dag vil akseptere. At synet på hva politiet er og hva de skal gjøre har endret seg ser man ved å lese offentlige utredninger fra de siste 40 år, hvor ro, orden og "objektiv" sikkerhet langt på vei er byttet ut med kriminalitetsbekjempelse og opplevelsen av trygghet (Larsson 2010). Dagens besettelse av trygghet er noe relativt nytt i historisk sammenheng og at politiet skal kunne levere trygghet ville vært en ukjent tanke i de nordiske land på 1960 og 70 tallet.

En annen indikator på forandring er den relativt høye sosiale status politiyrket har i Norge. Studentundersøkelsen fra 2005 viste klart at studentene selv oppfattet politiyrket som et statusyrke, selv om lønnen ikke holdt tritt. Den sosiale statusen kan nærmest hevdes å være en kulturell særegenhet ved det nordiske politi de senere årene.

Det norske skolesystemet ble dessuten forandret på 1970 tallet. Man fikk obligatorisk 9-årig skole og det ble langt vanligere å ta en treårig videregående utdanning. Mye tyder på at beskrivelsene av studentene i NOUen fra 1979 allerede på det tidspunktet begynte å bli historisk og at det mot slutten av 70-tallet var bedre utdannede søkere enn ved inngangen på tiåret.²

Det er flere forhold i både de svenske og norske undersøkelsene fra 60- og 70-tallet som peker i retning av at politiyrket ikke ble oppfattet som statusyrke. Kvaliteten på søkerne til utdanningen syntes ofte å være så svak at en betydelig andel av søkerne ikke var egnet. Den sterke overvekten av søkere fra grisgrendte strøk uten særlig utdanning peker også i retning av at disse oppfattet politiyrket som passende for en "landsens gutt". For dem var det nok et skritt opp på den sosiale stigen, mens det for gutter fra byene i mindre grad ble oppfattet slik.³ Blant de momenter som oppgis for å velge yrket er det verken da eller nå lønn som vektlegges mest, men sikker arbeidsplass var en ikke uvesentlig faktor da som nå.

Et annet spørsmål er hvilke konsekvenser denne forskyvingen har medført i praksis. Er det nå slik at man får et "sosiologpoliti" som kritiske røster har påpekt? Eller betyr ikke en mer borgerlig akademisk bakgrunn så mye som man ofte kunne tro. Er det kanskje heller slik at politiet tiltrekker seg en ganske spesiell gruppe ungdom. Som tiltrekkes av "action" spenning, fysiske utfordringer, men også paret med en viss sosial legning; man vil hjelpe, ikke som sosialarbeider, men problemløsende politi. Det er interessant å se at motivasjonen som oppgis av studentene for 40 år siden for å velge politiyrket er ganske lik den som oppgis i dag. I Cedermark (1967) sin studie rangeres den noe uklare "interessant yrke" som nr 1, mens variasjon, interesse for mennesker og sikre framtidsutsikter følger. I den norske undersøkelsen scoret "et mangfold yrke" høyest, etterfulgt av "mulighet for å arbeide med mennesker". Andre faktorer som ble trukket frem ved selve yrket var sosial status og at det var et sikkert yrke (Larsson, Strype og Thomassen 2006).

Lauritz (2009) kvalitative undersøkelse av politistudenter og politiidentiteten finner noe overraskende at spenning og fart nok oppfattes som langt viktigere. Hans respondenter uttrykker ganske klart at det er "ordentlig politiarbeid" som gjelder.⁴ Det betyr ikke at man ikke finner studenter som vil arbeide forebyggende

2 Flere av de eldre politimennene jeg har snakket med bekrefter at det skjedde en utvikling i retning av økte krav ved opptak mot slutten av 70 tallet. Det var da også mange som søkte opptak slik at man kunne velge søkere med bedre utdanning enn tidligere.

3 Dagens klaging på lønn er ikke ny. Cedermark og Klette (1973) viser at begynnerlønnen for politi i mange vestlige land på det tidspunktet var godt under en industriarbeiderlønn. Lønnsforholdene innen politiet var ikke bedre på 60 og 70 tallet enn i dagens situasjon.

4 Når det gjelder hva som er egentlig eller ordentlig politiarbeid så viser både Finstad (2000) og Granér (2004) til mye av det samme. Det er arbeid med klare straffesaker, hvor det er fart og spenning. Typisk å fange tyver.

eller med hjelp, men at de faktisk ofte legger andre ting inn i hjelp, myke oppgaver og omsorg. Hjelp kan like mye være å gripe inn for å hjelpe i en nødsituasjon eller ved bruk av makt for å forebygge lovbrudd og skader. Lauritz undersøkelse bør gjøre oss mer sensitive til to ting, det ene er hvordan politistudentene svarer på spørsmålene gitt i skjemaene. Man kan muligens hevde at de svarer slik det forventes på en politihøgskole, men det er også mulig at de fortolker spørsmålene og svarene på en annen måte enn forskeren. Det andre er at hjelp og forebygging kan bety mange ulike ting og nødvendigvis ikke trenger å gjenspeile en mer altruistisk eller myk orientering til politityrket.

Mye peker i retning av at det finnes en rekke likhetstrekk både innad i politikulturen, men nok også holdnings- og personlighetsmessig hos de som søker seg til politityrket i dag og på 70-tallet. Dette strider i så fall til en viss grad mot hva som ofte hevdes, at dagens fokus på opplæring og kunnskap har gitt oss et annet politi enn før. Men det harmonerer godt med Granérs (2004) påstand om at mye av skolens pensum avlæres raskt og at sosialiseringen inn i politityrket fortsatt er meget sterk. Kanskje begynner denne prosessen allerede lenge før man faktisk trekker i uniform, noe Lauritz synes å mene. Man tilpasser seg en oppfatning av hva politityrket skal være, som harmonerer relativt dårlig med moderne idealer om forebyggende, myke, serviceinnstilte politimenn og i stedet ligger noe nærmere den klassiske jegerkulturen.

Fekjærs (2010) artikkel peker også i denne retning. Det kan ikke bevises at det er slik at man har fått et mer akademisk interessert politi, selv om de nå rekrutteres fra en bakgrunn hvor man skulle anta at de hadde en akademisk "legning". Mye kan tyde på at det faktisk er en ganske spesiell gruppe med denne bakgrunnen som rekrutteres. Dette kan derved gi støtte til at det finnes noe slikt som en politipersonlighet (Abrahamsen og Strype 2006) og at de som søker seg til yrket har visse personlige særtrekk, som med all sannsynlighet forsterkes videre under sosialiseringen inn i yrket og utviklingen av politiidentiteten.

Man kan derved stille spørsmålet ved idealene til et representativt politi slik det utvikler seg i praksis. Alt tyder på at man på flere vis rekrutterer bredere enn før og at studentene nå i større grad er akademikerbarn. Men hva betyr det og hvilke konsekvenser får det? Flere forskere har påpekt at man ikke nødvendigvis har fått et mer feminint eller mykere politi selv om andelen kvinner har økt. Finstad (2000) påpeker at politiet ikke tiltrekker seg alle typer kvinner, men i stedet de som er noe mer sporty, med "bein i nesa" og som på flere vis har en del maskuline trekk. De er ganske typisk "en av gutta", uten at de må være for maskuline og mannhaftige. Idealene til et skikkelig politi er at han er mann, sier studentene til Lauritz (2009). En stor trygg, og erfaren *mann*, det opplyser også jentene i hans utvalg.

Man har hatt noen av de samme diskusjonene opp mot etnisk bakgrunn i politiet. Det er vanlig å anta at politiet vil bli flinkere til å håndtere konflikter blant etniske grupper, integrering, forebygging opp mot innvandrergreper og at man vil få et mer vidsynt politi som ikke diskriminerer etter utseende ved å rekruttere bredere i forhold til etnisk bakgrunn. Hvor godt dette fungerer i praksis er langt mer omstridt og problematisk (Reiner 2000). Mye tyder på at det er trekk både ved politiyrket og utdanningen som normerer og preger oppfatningen av hvordan politiet skal være (Lander 2008). Men det er også klart at det ligger en rekke både kulturelle og strukturelle trekk ved yrket som former politiidentiteten slik at den blir forholdsvis konform (Lauritz 2009).

Mye tyder derfor på at frykten for at vi vil få et "akademisk" politi, et boklærd, lite praktisk politi langt fra er overhengende. Dette stemmer også godt med de holdninger som kommer til uttrykk i Gundhus (2009) sin studie av analysefunksjonen og kunnskapsarbeid i norsk politi. Hun påpeker at det finnes en rekke yrkeskulturelle barrierer mot vitenskapeliggjøring av politiarbeidet og at det fantes godt inngrodde fordommer mot kontorpoliti og tradisjonelle forestillinger om at ordentlig politiarbeid var å være ute på gata og fange tyver. Det interessante er at disse kulturelle trekkene ved yrket fortsatt er så sterke.

Avslutningsvis undres jeg over en ting, hvor ble det av de armsterke bondesønnene? Hvorfor finner vi i dag så liten rekruttering av landsbygdsgutter? Hva skjedde egentlig? Var det slik at disse guttene etter hvert ikke ble funnet egnet til politiet og at de ikke lenger hadde de rette kvalifikasjonene man spurte etter i norsk politi? Eller sluttet de å søke seg til politiet? Det er vanskelig å si, siden vi ikke har data på det. Men politiyrket har sakte men sikkert lukket sin rekruttering samtidig med at profesjonaliseringen av yrket har skutt fart. I lang tid var det mulig å komme inn i politiet og lensmannsetaten uten noe særlig utdanning, den muligheten finnes ikke i dag. De armsterke bondesønnene må søke seg andre praktiske yrker hvor fortsatt deres kvaliteter i større grad er verdsatt.

Referanser:

- Abrahamsen, Solveig og Jon Strype (2006): "Politipersonligheten", i Thomassen og Bjørge (red): *Kunnskapsutvikling i politiet*. PHS forskning, Oslo.
- Cedermark, Gunilla (1967): *Om polisrekrytering och polisutbildning i Sverige, speciellt med hänsyn till attitydförändringar under utbildningen*, i Nordisk kontaktseminar om politiet og kriminologien, Stockholm, 1967.
- Cedermark, Gunilla og Hans Klette (1973): *POLIS, myndighet – människa*, Studentlitteratur, Lund.
- Cedermark Hedberg, Gunilla (1985): *Kvinnor och män i polisutbildning. Polissystemets reaktioner på en ökad andel kvinnor i polisyrket*, Doctoral

Dissertation, Departement of Education, University of Stockholm.

Finstad, Liv (2000): *Politiblikket*, Pax forlag, Oslo.

Fekjær, Bringsrud Silje (2010): *Two of a kind. Social background among police students in Norway and Sweden*. Manus.

Granér, Rolf (2004): *Patrulleranda polisens yrkeskultur*, Lund Discertations.

Gundhus, Helene I. (2009): *For sikkerhets skyld. IKT, yrkeskultur og kunnskapsarbeid i politiet*, Unipub, Oslo.

Lander, Ingrid (2008): "Varför finns det inga fjällor på polisutbildningen?" Mångfaldssträvan inom svensk poliskår – kvalitet eller kvantitet, i Granér og Larsson (editors): *Policing in Scandinavia. Proceedings from the conference on police research in Växjö August 2007*. Växjö University Studies in Policing nr 5 – 2008.

Larsson, Paul. Strype, Jon og Gunnar Thomassen (2006): "Hvem er politistudentene?" i Thomassen og Bjørge (red): *Kunnskapsutvikling i politiet*. PHS forskning, Oslo.

Larsson, Paul (2010): *Ideology as cover-up: Community Policing in Norway*. Journal of Policing (in print).

Lauritz, Lars Erik (2009): *Spirande polisidentiteter : en studie av polisstudenters och nya polisens professionella identitet*, Handelshögskolan Umeå Universitet, Umeå.

NOU 1979: 11 Politiutdanning, Norges offentlige utredninger, Universitetsforlaget, Oslo.

NOU 1981:35 Politiets rolle i samfunnet. Norges offentlige utredninger, Universitetsforlaget, Oslo.

Reiner, Robert (2000): *The politics of the police*, 3rd edition, Oxford University press, Oxford.

St. meld. Nr. 42 (2004 – 2005) Politiets rolle og oppgaver.

Adresse:

Politi høgskolen

PB 5027 Majorstuen

0301 Oslo

Paul.larsson@phs.no